

ABONAMENTUL

Pentru monarhie.

Pe an 18 cor. 1/2 an
9 cor. 1/4 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate.

Pe un an 24 coroane
1/2 an 12 cor. 1/4 an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirii”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

Cele două orfelinate.

Asistăm de o vreme încoace la o mișcare deosebit de înălțătoare, cum nu ni-s'a dat să mai vedem în sinul neamului nostru.

Vremile extraordinare de astăzi au produs și acțiuni extraordinare, repezeala, cu care contribuiriile pentru orfelinatul din Blaj au trecut, în câteva zile peste 100,000 coroane, dovedește, că suntem numai la începutul acestei mișcări grandioase, și că contribuiriile vor atinge cifre, cu adevărat fabuloase. O vedem aceasta din contribuiriile, ce se țin lanț, apoi din scrisorile de aderință, cari ne sosesc de pretutindeni.

Aceeaș însuflețire se manifestă și față de orfelinatul din Sibiu, unde contribuiriile țin cu regularitate și precizie neștirbită.

Cele două biserici ale noastre au luat sub scutul lor părintesc aceasta operă caritativă, și astfel avem cea mai perfectă asigurare, că ea va ajunge la rezultat deplin.

„Olteanul” din Făgăraș a fost singura foaie românească, care a ținut la nivel și ține și acum chestia orfelinatului din Blaj.

„Drapelul” s'a dovedit și de data asta obiectiv, tratând chestia în mod principiar.

„Foaia Poporului Român” din Pesta a luat câteva notițe binevoitoare,

„Telegraful Român” a reprodus din capul locului, cu vădită aprobare, cuvintele unui orator, rostite în adunarea, ce s'a ținut în Blaj, luând act de înființarea orfelinatului nostru.

Noi am fost totdeauna și suntem și azi pentru o acțiune paralelă, frățescă.

„Gazeta” dela Brașov a luat ce e drept notiță, a scris un articol, sau două,

O colectă pentru orfelinatul din Blaj.

(Fine.)

Trecem mai departe. Vecinul ne așteaptă în curte.

— Bună ziua, bade Petre.

— Dar ce căutați la mine, întreabă răstit bătrânul, care știa scopul vizitei noastre.

— Ceva milă pentru copiii orfani, răspundem, să ne dați și Dv. cât de puțin. Uite văduva cutare încă a dat.

— Nu vă dau nimic, la mine înzădar ați venit. Cerem dela femeile din casă: încă nu ni-s'a întâmplat nicăiri să nu câpătăm ceva. — Apoi umblăm și noi pe vremea asta slabă. Femeile ne dau câte 2 cor., iar bătrânul le privește mănios.

Mergem mai departe. O văduvă bătrână și neputincioasă, cu două fete nemăritate, ne așteaptă în prag cu 3 cor. — Tot mai mult ne cuprinde mirare de rezultatul colectei. Adunăm mai mult decât credeam, și mai ales aceia, la cari n'am contat aproape de loc, ne dau de zece ori atâta cât am crezut.

Ajungem iar la casa bogatului: 30 de jughăre, vite frumoase, porci, oi, coșuri pline. Pe deasupra: în casă nu-i motiv de supărare, feciorul a rămas neasentat, deși e sdrăvăn și sănătos. Contăm cel puțin la 20 de cor.

— N'am bani, fu răspunsul. Bucate nu putem vinde, toate celea s'au scumpit și traiul e greu.

— Totuși veți avea Dvoastră câteva coroane, să dați pentru copii orfani.

— Am da cu toată inima (?) dar nu putem, că nu avem bani.

— Așa ceva nu ni-au răspuns nici cei mai săraci din sat. Uite cutare și cutare văduvă sărară încă a dăruit. Încă din nici o casă nu am eșit fără cel puțin o coroană.

— N'avem bani, ni-se răspunde iarăși.

— Iertați, că n'am știut de asta. Dacă știam nu vă mai treceam pragul înzădar.

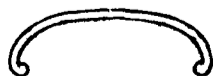
Mergem mai departe, de aici încolo trecem tot printre săraci. Fețe triste și mute, mame și soții îngândurate. Toți jertfesc însă peste așteptare.

O femeie, care nu are nimic în lume decât lacrimi și suspine după soțul căzut în războiu, ne îmbie cu 2 cor.

— O fi prea mult dela Dta, zicem noi. Să rămână numai 1 coroană.

— Pentru un lucru ca ăsta nu-i mult, zice ea, iar noi nu mai avem ce răspunde.

Inserează bine, dar nu încetăm. Ni teamă să nu scadă focul însuflețirii prime. Seara târziu isprăvim satul. Socotim banii:

aproape 400 cor. deși noi nu așteptasem dintr-o comună mică ca a noastră.

Mai avem încă un om, George Moldovan, cel mai bogat. Locuiește în hotar la moșia sa de peste 100 de jughăre comasată într-o tablă și are vite multe, turmă de oi, mașină de îmblătit cu benzină, acții și depuneri la bănci și mai mulți bani așezați cu grije în șerpar. La dânsul avem nădejde mai multă și nu ne temem, că ne vom înșela nici după experiențele din sat, mai cu seamă pentru că înainte cu câteva zile dovedise cu multă fală că are bani: în crișma satului el a scos din șerparul unsuros bancnotele în valoare de mai multe mii de coroane.

Ar putea da ușor o mie de coroane ziceam noi. Apoi iarăși ne cugetăm să ne mulțămim cu mai puțin: să ne întregescă suma adunată din sat la 500 cor. ca să trimitem la Blaj o sumă rotundă.

Caut ocaziune potrivită de a-i vorbi. La două zile ne și întâlnim.

— Cred că ai auzit ceva, bade George despre colecta ce-o facem pentru orfani, zicem cu deplină încredere. Să ne dai ceva și Dta.

Badea George își vâra mâna în șerpar, iar eu mă cugetam bine să aflu cuvinte potrivite de mulțămire. Le făuream deja de vre-o trei zile. Dar mare mi-a fost surprinderea, când văd că badea G. îmi întinde o bancnotă strivită: 2 cor. Uimit nu știu ce să zic. Îi arăt repede lista de colectă, pe care o aveam în buzunar.

— Toți au dăruit mai mult, bade George. Cei mai săraci au dat câte 2—3 cor.

Badea George îmi întinde mâna grăbit: Să ne întâlnim cu bine, dle!

— Să mergi sănătos, bade George, răspund și îmi retrag mâna repede. Apoi grăbesc pașul și nu mă mai uit îndărăt.

Înțeleg acum pe deplin cuvintele Mântuitorului, cari mi-se păreau și mie a fi cu neputință: „Că mai ușor va trece funia corabiei prin urechea acului, decât bogatul să intre într-o împărăție a lui Dumnezeu!”

*

Pentru voi am așternut pe hârtie șirele acestea, frați preoți dela sate! În mâinile noastre se află o cauza înființării orfelinelor mari, cari să cuprindă pe orfanii eroilor morți pentru țară.

Acum când cei avuți nu mai știu ce să facă cu banii și unde să-i mai „plaseze”, ei sunt prea ocupați cu afacerile lor. Să nu-i deranjem!

Vor dărui ei pentru orfelinat, nu-i vorbă. Cum a făcut în zilele acestea un cunoscut bun, care de 2 ani de zile de câte ori ne întâlnim, totdeauna mă surprinde cu noutățile lui: cum a făcut zeci de mii din vite, vagoane de grâu, săcară, ovăs și de cucuruz. A făcut în 2 ani depuneri de aproape 100,000 cor. Acum a dăruit pentru orfelinat tocmai o sută de coroane. Și nu se cugetă că-i dator cu mai multă recunoștință față cu vremile acestea mari. Căci mai ales acestor împrejurări excepționale are de-ale mulțami pentru grămezile de bani, ce i-le aduc, — și nu într'atâta hărniciei sale.

Dacă nu erau vremile de războiu cu miile de copii orfani, nu era nici abundența de bani cu zecile de mii!

Așteptăm zădarnic să se ivească și acum Zachei bogați fără copii, cari să zică: „Iată jumătate din averea mea o dau săracilor (orfaniilor), și de am năpăstuit pe cineva cu ceva întore împătrat!”

Orfelinatele totuși le vom face cu ajutorul celor mulți la număr:

„Strop cu strop
Fac al mărilor potop.”

Să alergăm din casă în casă, la sutele de mii fără avere, și să nu trecem nici casele văduvelor și ale orfanilor. Ei jertfesc mai mult, căci ei cunosc durerea și năcazul!

Alături de miile de fileri ale celor mulți la darurile princiare ale iubitorilor noștri arhieriei și a câtorva oameni de inimă puțini la număr, vom înființa un orfelinat mare, care ca fruct adevărat al milei creștinești va fi un monument „aere perennius”.

Un preot.

Orfelinatul din Blaj.

În mișcarea măreață pentru orfelinatul nostru se încopie zi de zi nouă și nouă momente, cari prin graiul lor împede și curat, ca și sufletele din cari se desprind, ne vorbesc cu cea mai deplină încredere despre succesul desăvârșit al acțiunii noastre.

După copilițele dela școala elementară de fete din Blaj, vin acum copilele mai răsărite ale internatului nostru de fete și cu mâinile lor delicate de domnișoare așază sfios pe altarul jertfelor noastre comune ofertul lor de una sută coroane. Vine apoi pâr. Cosma din Feiurd, care ne trimite 305 cor., rezultatul unui început de colectă, și asigurându-ne că va colecta neîncetat, ne spune, că între dăruitorii de până acum »se află aproape exclusiv cei mai sermani, o mulțime de fete și băieți tineri cari cu palma își câștigă pâinea de toate zilele». Aceiași încredere ne-o inspiră și rezultatul

FOIȚA.

Scrisoarea cea din urmă.

De Ion Isaicu, preot militar.

(Fine)

Florian stă răzimat ciobănește pe ferul mut, cu gândul pribeag, departe, în satul răsărit la poala muntelui și părea, că aude sughițurile acelea cunoscute, săci, infundate, și-și vede copilașii goi și flămânzi.

„Hei, hei băieți, aleasă zi avurăm aci, ziua s. Mării”. Și o frământare năvalnică, desprinsă din sufletul lui vajnic se mântuia în oftate lungi, înădușite. „Zi aleasă băieți, ... și n'are cine să le întindă ajutor... stăpână peste Inger, ocrotește-i...”

Goarna face se răzbuie firea. Sufia alarma, și, cât ai bate în palmi, gata de plecare, răsună glasul puternic, răspicat al comandantului, creștin ca și noi:

„Ostașii de acum ce a vrea Dumnezeu, cu o moarte și așa suntem datori; dar nu-i tot una să mori ca un câine, ca un netrebnic laș, ori ca mucenic pe câmpul de cinstă. Faceți zid cu piepturile voastre dușmanului năvălitor, care în chip hain cearcă să ne pângărească cinstea și averea.”

În ura clocotitor, isbucnit din miile de piepturi, prevestia începutul botezului de sânge, iar flăcăii întineriți, înviorați, se stre-

curară hoștește unul câte unul în deseșul pădurei, care troznează, ca ropotul grindinei sub inbiturile ghiulelelor din trupul copacilor uriași.

Un văjăit turbat scrijela arborii, îi culca la pământ, sfredeliți și frânți. Și se părea, că din ce să apropie, se întetește, fierbe, dogorește.

La cel dintâiu paș de atac, începu și răpăitul oțelilor noastre, prevestind încăerarea apropiată. Luptau piept la piept, și în încăerarea sălbatică își uitau cu totul, că sunt oameni, că aveau un suflet bun, milos.

Încăerarea spre ziuă luase coloritul unui măcel crunt, dat pe vieață și pe moarte. Pălcuri, aci dese, aci mai răsfrate din amândouă părțile îndujmănite se apropiau din ce în ce mai tare deolaltă. Ropotul de puști nu voia se curme. Ai noștri luptau ca lei, dar nici dușmanul nu se da cu una cu două, și nu arareori sbura țeasta capului dușmanului din față, mărunțită de patul puștei, pe când gloanțele hanie răreau groaznic rândurile voinicilor aprinși.

În zorile zilei următoare, când soarele își furisa razele prin desișul pădurei, că să binecuvinte cu belșugul lor acest pământ reavăn încă de atâta sânge, mulți dintre ai noștri își dormiau somnul de veci, îndestulți parecă cu sorții înbânzii secerate, îmbrânțiți prin șanturi în tovărășia dușmanilor, cu sufletele înfrățite în pragul morții.

Crud botez de sânge ne ziceam noi,

crud și scump plătit. Dar cel puțin n'a fost înzădar; dușmanul înfrânt de vâjșoșia alor noștri, se retrăgea în fugă nebună, iar comandantul cu lacrimi în ochi își ridică chipul, îngânând cu glas domolit și duios: „De acum nu mă mai tem, cu acești lei nebiruiți ai Ardealului falnic.”

*

La câțiva pași, răzimat pe trunchiul unui brad, frânt în două, cu mâna înțelestată țapăn pe oțelele reci își dormia și Florian, somnul lui de veci, adumbrit de cetina jeluitoare, plecată la pământ, cu țeasta capului sfredelită de o schijă stinghere de obuz.

Cărticea, tovarășa lui nedespărțită, cu foile roșite de sânge și încălțate de vânt își plângea stăpânul viteaz, alături de o iconiță, cu chipurile cam șterse ale celor de acasă.

La câțiva pași, o hârtie în patru dungi, o cartă de tabără, coloroșită, cu scrisoarea proaspătă și cu peceti de sânge încheșată, aștepta adierea vântului, să o ridice, să o mână departe, în satul răsărit la poala muntelui, ca să-și spună povestea ei întregă, dorința unui suflet mare, turnată cu cea de pe urmă suflare în slova ei moartă, prohodit de freamătul jeluitor al frunzișului îngălbinit și veșted.

O ceti, înduioșat până la lacrimi:

„Nevastă dragă, sunt rănit, dar nu greu, nu-ți uita de bătrâni și de copii și de ai de o slujbă... Cea din urmă scrisoare a unui suflet mare de erou!”

frumos al colectei începute în *Gădălinul* părintelui *Hopârtean* precum și filerii colectați *pe front* între feciorii companiei 4 a reg 32 de honvezi din partea harnicului nostru învățător *Nicolae Pop*. Asemenea și sumele mai noue intrate dela particulari.

Dacă această insuflețire, cum ne place să credem, nu va scădea, fondul orfanilor va ajunge cifre nebănuite.

Ajute Dumnezeu!

*

Iată acum rezultatul ultimelor două zile:

1. *Colecta dșoarei directoare Eliza Bodocan, între elevii internatului de fete din Blaj: 100 cor.*

2. *Inceputul colectei păr. Augustin Cosma, între credincioșii săi din Keiurd: 305 cor.*

Augustin Cosma, v. prot. on. și soția Iulia 100 cor.; Costan Cămpan și soția Irina 10 cor.; Pelagie Drăgan I. Ștefan 6 cor.; Ioan Cămpan sergent de jand., Ioan Uțiu și soția, Ioan Cămpan și soția câte 5 cor.; Mitru Bocian și soția, Marie Gocan, Vasile Pop și soția, Valer Pop și soția câte 4 cor.; Floarea Pop I. Ilie, Floarea Pop I. Aurel, Simion Igritan și soția, Teodor Pașcu și soția câte 3 cor.; M. Lazar, A. Gubău și soția, C. Fodorean și soția, C. Anca, R. Oltean, G. Gădălean, I. Marcu, A. Borșan, M. Fodorean, O. Cuibuș, V. Cămpan, G. Olosutean, T. Cămpan, Șt. Pop, P. Rarău, Șt. Murășan, T. Rațiu, I. Gocan, V. Prălea, A. Găzdac, G. Marcu, I. Cuibuș, C. Gocan, A. Gocan, I. Pascu, N. Cămpan, I. Mezei, Z. Coroian, N. Pop, I. Tăpușe, S. Cămpan, T. Faladi, I. Pop, A. Pop, Șt. Drăgan, N. Pop, V. Gocan, G. Ciceu, T. Cămpan, D. Cămpan, P. Crișan, A. Anca, I. Lucaciu, P. Gădălean, M. Gădălean, A. Gocan, T. Duca, T. Crișan, V. Drăgan, Ch. Prălea și I. Foițoș câte 2 cor.; V. Rațiu 160; M. Rarău, V. Pop și soția, G. Talpoș cu Marica câte 120 cor.; A. Uțiu, R. Fărăgan, N. Silaghi, G. Fodorean, A. Pașcău, V. Drăgan, R. Gocan, V. Rarău, L. Rarău, I. Cămpan, M. Gădălean, N. Baci, M. Gădălean I. Sand., L. Marcu, I. Popuță, M. Hopiș, D. Gocan, A. Cămpan, A. Crișan, T. Cuibuș, I. Pașc, S. Pașc, V. Pașc, C. Popuță, M. Rațiu, M. Morar, T. Uțiu, M. Lipovan, V. Cămpan, P. Silaghi, M. Cordoș, V. Pașc, Șt. Marcu, Șt. Gocan, P. Alexă și I. Uțiu câte 1 cor., apoi alți 8 credincioși 280 cor.

3. *Colecta păr. Vasile Hopârtean, începută între credincioșii săi din Gădălin: 715 cor.*

Vasile Hopârtean paroh 200 cor.; „Cruțarea“ reun. de păstrare și credit 100 cor.; Maria Feșnic 80 cor.; Elena Rusu, Irina Stan, Marișca Bonșidean, Anisca Rus, Teodor Paclășan, Marișca Feșnic, Vasile Berlian, Romul Păcurariu, Vasile Pop câte 10 cor.; Nicolae Moldovan, Florica Pojar, Maria Paclășan, Maria Timbus câte 8 cor.; Rusanda Dan, Ana Miron câte 6 cor.; Lazar Rus, Ioan Pop, Ioan Ban, Axinia Feșnic, Andreiu B. Corpodean, Nastasia Moga, Ana Feșnic, Ana Moldovan, Maria Rafa, Maria Moldovan, și Rusanda David câte 5 cor.; Arsinte Vișan, Lazar Miron, Irina Szikeai, Todosia Zehan, Ana Chiorean, Anişca Blaga, Marișca Feșnic, Ioan Pădurean, Ana Lung, Ana Cristurian, Ștefan Păcurariu, Anişca Bucur, Todosia Murășan, Lazar Blaga, Mitru Miron, Maria Păcurariu, Maria Chiorean, Ioan Berlian, Iosif Rad, Partenie Moldovan, Roman Miron câte 4 cor.; Vasilie Bria, Todosia Chiorean, Anica Moldovan, Florica Feșnic, Sofica Feșnic, Maria Lojigan, Marișca Berlian, Florica Pescariu, câte 3 cor.; Iosif Rus cantor, Mihailă Păcurariu, Vasilica Berlian, Andreiu Păcurariu, Agapia Feșnic, Lina

Pescariu, Maria Chira, Ioan Mura, Maria Dan, Ilisie Păcurariu, Ana Feșnic, Toderăș Murășan, Maria Păcurariu, Ioan Ciucur, Domnița Berki, Todosia Pop, Samoilă Berlian, Lina Săcară și Maria Vișan câte 1 cor.

4. *Colecta învățătorului Nicolae Pop, între feciorii comp. 4 a reg. 32 de honvezi pe front: 136— cor.*

Nicolau Pop inv 10 cor.; Dumitru Șereș, Maksai János, Alexandru Rozsa, câte 4 cor.; Teodor Buda, Ioan Fodor, George Buzgo, Matia Pető, Ștefan Csurmai, Aldo Duca, Kovács Sándor, Rezsák József, Gavril Hossu Szigyártó István, Rady István, Nicolai Nicolae, Leon Bone, Grigorie Dunca, George Mate, Ioan Cioran, Baksai János, Erdőkői György, Leon Afra, Glück Hermann, Boros János, Schaffer Iohann, Kovács Mihály, Nicolae Szabo, Ioan Cosma, Teodor Iuga, Ioan Mititel, Nadel Mendel, Ștefan Roti, Merks Márton, Palankai Sándor, Nole Ioseph, Maxim Miciu, Fehér Kálmán, Vári Ferenc, Balca János, Simeon Bindean câte 2 cor.; I. Onac, M. Rozs, I. Gencan, P. Migoran, P. Ali, A. Hudán, L. Gozman, G. Klein, G. Iese, A. Cămpan, S. Salamou, I. Gondos, L. Kovács, A. Fehér, B. Hudak, Șt. Csipke, G. Haraga, D. Acs, T. Fedorce, A. Iovița, I. Mano, G. Silagi, V. Tolos, G. Mezei, I. Bota, Șt. Konyán, I. Illés, I. Buia, G. Bohacek, I. Bonczidai, E. Dacro câte 1 cor., pe urmă alți 6 inși 2 cor.

Sumarea colectelor:

Colecta 1:	K. 100—
„ 2:	305—
„ 3:	715—
„ 4:	136—
Laolaltă K.	1.256—

Contribuiri particulare:

Ioan Mihălțan, general auditor în penziune, Sibiu	K. 200—
Alexandru Onaciu, jude de curie, Budapesta	200—
Dr. Iuliu Popescu, adv. Turda	200—
Dr. Augustin Chieșan, adv. Reghin	100—
Dr. Ioan Popp, medic colonel Sibiu, (deocamdată)	100—
Dr. Iuliu Șimon, preot Iclod	100—
Augustin Dobrea, propr. Tulgheș	100—
Petru Bălaș, preot Oarba	100—
Nicolai Petru, v.-prot. on. și soția, Gurghiu	70—
Dumitru Dragoș, v.-prot. on. Șomostelnic	60—
Ladislau Simon, of. Serajevo	50—
Basiliu Folea și soția, Giuluș	50—
Dr. Ioan Pantea, avocat	40—
„Cordiana“, Fofeldea	20—
„Sebeșana“ în loc de cunună pe sieriul fostului membru în direcțiune Constantin de Colbasi din Spring	20—
văd. G. Șutău, Borlești	15—
Matroana Murășan n. Berinde	10—
Emil Cheșian, iurist Reghin	4—
Suma K.	2.695—

Suma din Nr. 29 „ 125.081-83

Suma totală . . . K. 127.776-83

Contribuirile pentru orfelinatul din Blaj, rugăm să se trimită: Administrației centrale capitulare Balázsfalva—Blaj. Cvitarea ofertelor o face comitetul executiv în organele de publicitate.

„Pester Lloyd“, ziarele din România și suspendarea „Românului“. — Articolul acesta împreună cu comentariile îl dăm după „F. P. R.“.

Citim următoarele în ziarul semioficios ungar „Pester Lloyd“:

„Ziarele din București comentează suspendarea apariției „Românului“ din Arad, într'un fel care nu corespunde de loc cu motivele de fapt ale acestei măsuri. În deosebi gazetele cari au o direcție extrem de ostilă față de monarhie, ca „Adevărul, Acțiunea, Epoca, Naționalul, Dimineata, Universul“, etc., prezintă această pausă provizorie în apariția ziarului arădan, ca un eveniment politic de primul rang, ca o provocare îndrăzneată a întreg românismului de dincolo și dincoace de munți, ca o înăbușire a glasului românilor din Ungaria cari s'au purtat atât de vitejește în război, — ca o lovitură de moarte cumplit de brutală din partea „exaltaților maghiar“ aplicată partidului național român din Ungaria, — deși „Românul“ până la ultima lui răsufare a manifestat loialitatea și atașarea față de stat din cele mai largi.

„Din întâmplare sintem în măsură să cunoaștem exact toată chestia și putem dar da unele orientări.

Întâi însă ținem să observăm numai în treacăt, că aceste măsuri de suspendare provizorie, a foilor cari lovesc în interesele superioare ale războiului — s'au aplicat și în Germania, ba în măsură mai mare chiar și în statele Ententei. Așa că ceia ce-i drept în statele acestea, poate fi drept în aceleași condițiuni și în Ungaria. Dar suspendarea „Românului“ nu stă în nici o legătură cu atitudinea partidului național român. De la început, cenzura a manifestat față de acest ziar, aceeași ținută ca față de celelalte ziare ungurești. Și dacă n'a putut să publice „Românul“ tot ce a voit, — apoi va trebui să recunoască în mod leal referindu-se la numeroasele pete albe din ziarele maghiare — că și colegii lor maghiari s'au aflat și se află exact în aceeași situație.

Și conducătorii partidului național român știu foarte bine, că suspendarea „Românului“ — nu are nimic de a face cu atitudinea partidului lor, ba mai mult, că guvernul ungar nici n'a avut intenția ca prin suspendarea „Românului“ să lovească în partid sau să impiedice contactul prin presă a conducătorilor cu membrii partidului. — Doar îi stau la dispoziție acestui partid, și după suspendarea „Românului“ mai multe alte ziare, de cari se poate servi în deplină voie (ca: „Drapelul“ din Lugoj, „Gazeta Transilvaniei“ din Brașov, „Telegraful Român“ din Sibiu), cari în mod avantajos se deosebesc de „Românul“ prin faptul că s'au conformat ca și celelalte ziare ungare, ce stau sub cenzură — situației de război — nepublicând nici un cuvânt, care să fie în contradicție cu interesele superioare ale purtării războiului, din partea monarhiei austro-ungare, și mai ales a patriei ungare.

„Românul“ a crezut că-și poate permite mai mult. Și a făcut-o fără să ia în considerare repetatele avertismente serioase, până ce autoritățile s'au văzut silite la urmă, să facă uz de mijlocul cel mai extrem, suspendând ziarul. Prin aceasta redacția „Românului“ a ajuns la un martiraj ieftin — și asta lucru caracteristic — nu în cercurile românești din patrie unde starea reală de fapt e văzută și apreciată cu ochii proprii — ci în coloanele ziarelor bucureștene“.

Incidente în Camera imperială germană. — În ședința Camerei germane deputatul socialist Haase a declarat, că toate statele implicate în războiul doresc pace. Ori și cum va fi sfârșitul războiului nu vor fi învinși și învingători, doar că Europa va fi mai distrusă. Cuvintele acestea ale deputatului Haase au produs mare rezonanță în toți membrii Camerei. Secretarul imperial Helfferich își exprimă indignarea pentru declarațiile lui Haase, cari sunt menite mai mult ca să întărească curajul și forțele inamicului. Dacă nu așa avea datorința declarat Helfferich, așa părăsi Camera. Deputatul Haase să cerce cum cugetă poporul german, care a semnat pentru război 10 miliarde.

Deputatul socialist Seidemann anunță, că vorbele lui Haase au surprins partidul socialist, care și pe mai departe rămâne pe lângă cuvintele, că nu va părăsi patria în primejdie.

Haase declară, că acela e patriot adevărat, care pledează pentru împăcarea popoarelor. Cuvintele lui sunt urmate de protestele socialistilor, cari îl timbrează ca pe unul, care aruncă Germania în nefericire. Toți deputații îl numesc de trădător al Germaniei.

Poincare pentru eliberarea Sârbiei. — În palatul Elysée din Paris s'a servit un prâns în cinstea moștenitorului de tron al Sârbiei, care de câteva zile petrece aici. În toastul ținut la masă presidentul Poincare a accentuat, că Franța nu va abandona afacerea Sârbiei de chestiile aliaților. Cu ajutorul armatei sârbești reorganizată aliații vor elibera pământul sârbesc, ca Sârbia, din nou să-și capete suveranitatea și independența.

Concentrări de trupe rusești la frontiera Basarabiei. — Din Tulcea se anunță: În Basarabia încă ține mișcarea de trupe. Mai ales se observă trupe însemnate la Reni. Partea cea mai mare a trupelor e așezată la Bolgrad, fiindcă aici e punctul principal de concentrare. Acolo sunt postate regimente de Cerchezi și din Caucaz. Pe Dunăre între Reni și Ismail în continuu comunică navele cu transport de muniții și alimente.

Războiul european.

Rușii au atacat cu puteri mari în mai multe rânduri asupra pozițiilor noastre ce sunt situate la capul de pod dela Iacobstadt, pe ambele laturi ale liniei ferate Mitau—Iacobstadt. Mari pregătiri de trupe rusești se observă la frontul Basarabiei și Galiția ostică. Cu vehemență mare rușii continuă atacurile în jurul lacurilor dela Dünaburg, unde aruncă în luptă trupe enorme, aducând mari jertfe pentru ruperea frontului german, dar cu toate acestea nu obțin nici un rezultat ceea ce din nou probează marea rezistență ce o opune frontul trupelor germane.

Invingerea câștigată de germani la pădurea Avaucourt a avut de

urmare, că trupele germane au ocupat punctele de operații franceze dela Haucourt. 450 ostași francezi au ajuns în captivitate germană.

Comunicatele rusești anunță, că trupelor rusești au ocupat în Persia localitățile Teheran și Ispahan.

O festivitate comemorativă.

Brașov, 22 Martie 1916.

Profesorii dela școlile secundare române din loc hotărâseră încă la 29 Oct. n. 1915 să aranjeze — între altele — o ședință comemorativă întru amintirea regretatului fost director *Virgil Onițiu*, decedat prea de timpuriu.

Această festivitate s'a ținut în 22 crt. la orele 5^{1/2} d. a. în sala festivă a gimnaziului gr.-or. din loc, fiind de față o mare mulțime de lume aleasă dame și domni. Între alții erau de față jainica familie a decedatului director Onițiu, protopopii Dr. Vasile Saftu, Moise Brumboiu, Dr. Nicolae Vecerdea conducătorul ziarului „Gazeta Transilvaniei”, directorul școlii reale sup. de stat Szépiéthy, Dr. Tiberiu Brediceanu dirigentul „Albinei” filială din loc, Petru Pop jude de trib. în p., Dr. Iulius Murășian medic colonel în p. câțiva profesori de școli străine, toți profesorii școlilor române studentimea întreagă etc.

Actualul director Dr. Iosif Blaga a ținut o conferință despre *sufletul și activitatea lui Virgil Onițiu*, antecesorul său, purtându-ne prin diferite epoce de dezvoltare ale regretatului ca student în teologie, ca universitar, ca profesor și mai pe urmă ca directorul școlilor medii din Brașov. A scos în relief calitățile-i alese, cari i-au hărăzit un rol atât de important în mijlocul păturei conducătoare a neamului nostru. Regretatul fusese omul muncii cumpănite, pururea activ și dornic de a se perfecționa însuși ca să poată perfecționa și pe alții. Ca membru al societății pururea la locul său, în frunte, iar ca fiu ales al neamului a luat parte la nișintele de propășire generală lucrând cu stăruință ca vicepreședinte al Societății fondului de teatru român, și ca președinte al secțiilor literare din sinul asociațiunii noastre, etc. Conferința directorului Blaga ascultată cu adevărată pietate ne-a spus tot ceea ce doream să știm despre îndeobște onoratul director Onițiu.

Profesorul Axente Banciu, un meșter mănunchor al condeiului, în legătură cu punctul său: *Lectură din scrierile lui Virgil Onițiu*, a insistat asupra datoriei noastre de a nu rupe cu trecutul, din care putem scoate învățături alese și pururea binevenite. În timpul din urmă — spunea profesorul Banciu — scrutarea istoriei a fost lăsată cu totul uitării, lumea modernă s'a luat după teoria socialismului modern care voințește deadreptul să răstoarne barierele preocupărilor diferitelor popoare din lume, nivelând diferențele, ceea ce însă nu va succeda și nici nu ar fi bine să succedă. Insistă asupra datoriei ce avem de a cinsti pe marii noștri din trecut și evoca nume ca Șaguna, Popazu, Barac, Barițiu, Cipariu, Bunea etc. cărorora am fi datori să le ridicăm barămi niște table comemorative la loc potrivit, prin ce am lega prezentul

nostru cu trecutul, scoțind tărie din această legătură, cuvinte de îndrumare și prețioase din toate punctele de vedere.

La încheierea conferințelor au urmat câteva puncte de cor, potrivite momentului sub conducerea măiestrului Dima și o declamație predată de Pompei Grigoriță stud. cl. VIII. gimn. Toți cei prezenți ne-am depărtat satisfăcuți de reușita festivității, ducând cu noi amintirea reînprospetată a comemoratului, Virgil Onițiu. X.

Informațiuni.

I. P. S. Mitropolitul Victor Vineri în 24 crt. cu acceleratul de dimineața s'a reîntors dela conferința episcopicească din Budapesta, împreună cu Rev. Domn Dr. Alexandru Nicolescu secretar. I. P. S. mitropolitul Victor în Budapesta s'a întreținut cu prim-ministrul contele Tisza, cu ministrul de culte Jankovich, cu ministrul de honvezi Hazai și cu alți fruntași politici ungari.

Întru mărirea lui Dumnezeu. M. O. D. Laurențin Avram parohul Corondului a dăruit pe seama sf. Biserici din Curtuișul mare 1 potir, 1 disc și 1 steluță foarte frumoase. Tot pentru sf. Biserică din Curtuișul mare a mai dăruit Sp. domn Dr. Aurel Tărcza avocat și soția Liv'a Pop din Șomcuta mare 1 potir, 2 discuri, 1 steluță, 1 lance, 1 linguriță de cuminecat credincioșii și 1 steșnic cu 3 crengi din argint aurit în preț de 400 coroane. Primească marimimoșii donatori și pe aceasta cale cele mai sincere mulțumiri a credincioșilor români din aceasta parohie — și primind cel Prealalt jertfa Dlor adusă sfintei Biserici Dlui, să-i încrednicească de vieță îndelungată primindu-le toate cererile cele spre mântuire.

Curtuișul-mare la 19/III 1916.

Pentru comitetul parohial:
Valentin Pinteș
preot român.

Concurs. Cu datul de 10 Aprilie n. se escrie concurs pentru următoarele parohii din dieceza Gherlei: *Giurtelecul-Silvaniei* (Somlyógyörtelek), distr. protop. al Periceului; *Cosniciul-de-jos* (tractul Ipului); *Breb* (tractul Marei).

Aviz teologilor seminarului diecezan gr. cat. român din Lugoj. Rectoratul seminarului diecezan teol. gr.-cat. rom. din Lugoj și pe această cale încunoștințează pe alumnii teologi din acel Institut, că toți alumnii au să se prezinte în seminar până în 6 Aprilie n. a. e., când se va relua firul întrerupt al vieții seminariale.

Amânare pentru oferirea metalelor. Numărul recent din organul oficial comunică ordinul ministrului de război, prin care amână oferirea metalelor destinate pentru scopuri militare până în 30 Iunie.

Posta Redacțiunii.

Adm. „Românul” Arad. Suma de 100 cor. trimisă prin D-Voastră din partea păr. Dr. Iuliu Simon din Iclod (dieceza Gherlei) pentru orfelinatul nostru am primit-o cu mulțumită.

Proprietar, editor și Redactor responsabil:
Ioan Suciu.